

Ketunkankaan alueen historiaa

ELETTIINPÄ ENNENKIN...

ASUTUSTA JO KIVIKAUDELLE

Ketunkankaalla on ollut asutusta jo kivikaudella ja alueelta on löytynyt useita asuinpaikkoja.

Kivikaudella ihmiset tekivät käyttöesineensä ja työkalunsa pääasiassa kivistä, puusta ja luusta, eivätkä metallit olleet vielä yleisessä käytössä. Kivikausi vallitsi Suomessa noin vuosina 8850–1900/1700 ennen ajanlaskun alkua.

Tuohon aikaan Suomen alueella elettiin maan-koivomisen ja ilmaston lämpenemisen, sekä siitä seuranneen kasvuston ja eläimistön vaihtelujen alaisuudessa. Kivikauden lopulla maanviljelys ja karjanhoito yleistyivät, vaikka niistä tuli tärkeimpiä elinkeinoja vasta myöhemmin.

Kivikaudella Kannus sijaitsi meren rannassa ja vain korkeimmat kohdat olivat kuivaa maata. Ravinto hankittiin pääosin merestä ja metsistä.

Museovirasto on inventoinut Ketunkankaan ja siitä löytyy tietoa [heidän sivuiltaan](#).

https://www.kyppi.fi/palveluikkuna/mjreki/read/asp/r_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=1000028548

Ketunkankaalla on havaittu kuusi asumuspainannetta, joista osa on hieman epävarmoja. Alueen itäpäässä on kaksi vierekkäistä, mahdollista pitkä- / rivitaloa. Lisäksi alueen itäpäässä oli kvartsi-iskoksia polun pinnalla.

Asumuspainanne on pyöreä tai soikea painanne, josta käytetään myös nimitystä kuoppatalo. Asumuspainanteen koko voi vaihdella muutamasta metristä aina 20 x 10 metrin kokoihin. Yksittäisten asumuspainanteiden lisäksi tunnetaan toisissaan kiinni olevien talojen ryhmiä, jotka muistuttavat rivitaloa. Asumuspainanteiden syvyys vaihtelee muutamasta kymmenestä sentistä vähän yli metriin. Asumuspainanteet ovat yleisiä Pohjanmaan muinaisella merenrannikolla, mm. Kaustisen Kankaalla on yli sata asumuspainannetta. Lue aiheesta lisää [täältä](#).

<http://akp.nba.fi/wiki/asumuspainanne>

METSÄN SYNTY 1700-LUVULLA

Ketunkankaalla kasvava mäntymetsä on noin 200-300 vuotta vanhaa, joten vanhimmat puut ovat syntyneet jo 1700-luvulla. Tuolloin Suomi kuului Ruotsin suurvaltaan. 1700-luvulla käytiin mm. suuri Pohjan sota, jota Suomessa kutsuttiin isoksi vihaksi (1714-1721). Vuosisadan lopulla Suomi alkoi vähitellen vaurastua ja kiinnostus Suomen kieltä ja kulttuuria kohtaan kasvoi.

1700-luvulla Kannuksessa näytti hyvin erilaiselta kuin nyt. Asutusta oli suhteellisen vähän ja se keskittyi pääosin Lestijoen varteen. Tunnettuja taloja oli lähistöllä noin 10 kappaletta: Jokela, Rako, Mattila, Koutonen, Annala, Raasakka, Sämpi, Viljakkala, Niemonen ja Heiniemi.

1700-luvulla metsiä ei uudistettu siten kuin nykyään, vaan ne syntyivät luontaisesti usein metsäpalon seurauksena. Metsiä käytettiin lähinnä polttopuuna, rakennusmateriaalina sekä tervan valmistuksessa. Jostain syystä Ketunkankaalla on säilynyt vanhaa metsää, vaikka ympäröivät metsät on hakattu useita kertoja vuosisatojen myötä.

MAAMIESKOULUA VUODESTA 1925

Kpedun Kannuksen toimipaikka on Keski-Pohjanmaan vanhin ammatillinen oppilaitos.

Kuva 1. Taimikon raivausta 1930-luvulla. Kuva Väinö Avila.

Keski-Pohjanmaan Maanviljelysseura sai 1920-luvun alussa Valtioneuvostolta luvan perustaa maataloudellinen oppilaitos Ollikkalan sotilasvir-katalon maille Kannuksessa. Aluksi rakennettiin koulun tarvitsemat rakennukset palaneiden tilalle ja Maamieskoulun avajaiset pidettiin 13.1.1925.

Koulu oli tarkoitettu miespuolisille oppilaille ja koulutus kesti yhden vuoden. Opetettavia aineita olivat mm. kotieläinoppi, maitotalous, maanviljelysoppi, kirjanpito, kasvitarhaoppi, rakennusoppi ja metsäoppi. Opetukseen sisältyi teorian lisäksi havainto-opetusta, harjoituksia, keskustelua ja retkiä. Koulupäivät kestivät aamukahdeksasta iltaseitsemään ja myös lauantait olivat koulupäiviä.

Vuonna 1927 Ollikkalan pinta-ala oli 310 ha. Tästä metsää oli noin 294 ha, peltoa 11 ha, niittyä 3 ha, laidunta 1 ha ja kasvitarhaa 0,4 ha. Tilalla oli 3 hevosta, 8 suomenkarjaan kuuluvaa lehmää, 3 hiehoa, 1 vasikka ja 1 sonni. Muita eläimiä olivat siat, lampaat, vuohet ja kanat. Karja tuotti maitoa noin 2500 kg.

Vuonna 1930 nykyisessä Koivukartanossa aloitti toimintansa tytöille ja naisille tarkoitettu tietopuolinen karjanhoitokolu.

Vuonna 1958 maamieskoulu ja karjanhoitokoulu yhdistyivät Keski-Pohjanmaan maatalousoppilaitokseksi ja toiminta siirtyi valtion omistukseen.

METSÄOPETUSTA 1930-LUVULTA ALKAEN

Maamieskoulu alkoi 1930-luvulla järjestää myös erillisiä kaksi kuukautta kestäviä metsäkursseja,

Kuva 2. Puiden leimausta 1930-luvulla. Kuva Väinö Avila.

jotka toteutettiin elo-syyskuussa ennen maamieskoulun syyslukukauden alkua. Kurssien tarkoituksena oli opastaa metsänomistajia metsänhoidollisten töiden suorittamisessa. Opetuksesta huolehtivat Keski-Pohjanmaan Metsänhoitolautakunnan työntekijät sekä maamieskoulun opettajat.

Opetettavia aineita olivat metsänhoito, metsän arviointi, metsäteknologia, suonkuivaus, lainsäädäntö, kirjanpito ja laskento. Viikossa oli teoriaopetusta 20 tuntia ja käytännön harjoituksia 30 tuntia.

Vuonna 1936 koululla oli kasvullista metsämaata 163 ha ja kehnokasvuista metsämaata 59 ha.

METSÄSUUNNITTELU ALKAA 1950-LUVULLA

Koulun vanhin tallessa oleva metsäsuunnitelma on vuodelta 1953 ja sen ovat tehneet Keski-Pohjanmaan metsänhoitolautakunta ja Kannuksen metsänhoitoyhdistys. Tätäkin ennen on tehty metsäsuunnitelma ainakin 1930-luvulla, mutta se ei ole säilynyt tallessa.

Vuonna 1953 koululla on ollut metsää noin 190 ha. Metsät sijaitsivat 8 palstalla, joista Mutkalampea lukuun ottamatta kaikki muut sijaitsivat 1-7 km päässä koululta.

1950-luvulta lähtien metsäsuunnitelmia on tehty säännöllisesti noin 10 vuoden välein. Nykyisin digitaaliset suunnitelmat päivittyvät koko ajan.

Suunnitelmia on tehnyt mm. Piirimetsälautakunta, Metsäkeskus ja Metsänhoitoyhdistys. Nykyisin suunnitelmia tekevät myös isot metsäyhtiöt ja yksityiset metsäpalveluyritykset.

Kuva 3. Vaakituksen ja suo-ojituksen käytännön harjoituksia v. 1937. Kuva Väinö Avila.

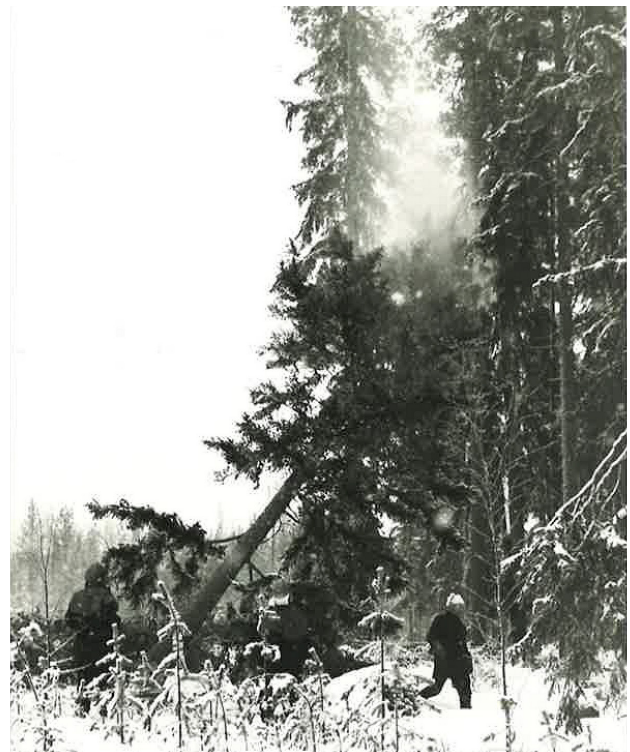
Vuonna 1965 Maatalousoppilaitokselle suunniteltiin uutta navettaa ja sitä varten tarvittavia järeitä tukkeja ei löytynyt muualta kuin Ketukankaalta, joten puita päätettiin kaataa ”Ketukankaan rinteen sivusta”. Tarkkasilmäinen voisi löytää alueelta joitakin hakkuusta kertovia vanhoja kantoja.

Vuosien varrella metsiä on ostettu lisää ja vuonna 2022 koulun metsien pinta-ala on reilu 500 hehtaaria. Tälläkin hetkellä suurin osa metsistä sijaitsee Kannuksessa, mutta jokunen palsta on myös Vetelissä ja Perhossa.

Omat metsät ovat tärkeä osa metsäkoneenkuljettajien ja metsuri-metsäpalveluntuottajien opintoja. Metsätalouden perusteita ja puunkorjuuta on tärkeä harjoitella ensin koulun omissa metsissä. Vasta perusteiden oppimisen jälkeen voi lähteä esim. työssäoppimaan ja tekemään puunkorjuuta asiakkaiden metsissä.

Kuva 4. Ensimmäinen säilynyt metsäsuunnitelma v. 1953..

Kuvat 5 ja 6. Metsäopetusta 1970 tai 80-luvulla. Puuta kaatamassa vuosina 1966-94 tuntiopettajana toiminut Kauko Backman, opiskelijat seuraavat tarkkana vieressä.

Lähde: Erkki Kujala. 2005. Ollikkala maatalouden kehityksen veturina 80 vuotta.